

ANTON SPÂNU (1935-2010)

Născut la 10 iulie 1935 (de ziua calendaristică Sf. Antonio) în comuna Baraboi, plasa Râșcani, județul Bălți, într-o familie numeroasă de 8 copii, părinții fiind agricultori. Drumul spre lumină și carieră a început de la vestita școală din Baraboi.

Aici elevului Anton Spânu, ca și multor altori elevi, cum au fost Nicolae Testemițanu, Petru Testemițanu, Leonid Cobâleanschi, Ion Corcimaru, Grigore Botezatu, i-a fost hărăzit să aibă ca dascăli pe Ioan Spânu, Leonid Colibaba, Petru Medvețchi, Ion Mahu, oameni de înaltă probitate intelectuală.

Distinșii profesori au știut să-i altoiască dragostea de carte, de pământ, de neam, să propage adevărul și frumosul. După absolvirea școlii cu calificativul „Foarte bine”, Anton Spânu este admis la Facultatea de medicină generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. În acea vreme i-au fost profesori de stofă veche N.T. Starostenko, S.M Rubașov, P.V. Râjov, A.M. Molohov, D.I. Golovin și alții veniți odată cu transferul la Chișinău în 1945 a Institutului de Stat de Medicină din Sankt Petersburg, evacuat în Kislovodsk în timpul blocadei. La facultate, Anton Spânu a fost bursier eminent, ceea ce a mai îndulcit câte ceva din anii amari de privațiuni materiale inerente pentru un biet băiat sosit de la țară. Din anul IV a activat în calitate de asistent medical în secția chirurgie a Spitalului Clinic Republican, fapt ce a influențat tânărul student, înlesnindu-i ascensiunea viitoare în domeniul chirurgiei. În anul V de studii devine membru al cercului studentesc de chirurgie, fiind apoi și președintele acestui cerc.

După absolvirea facultății cu „Diplomă de merit”, Anton Spânu a fost angajat la spitalul de circumscripție Pârjota, Râșcani. Acolo a reușit să fondeze serviciile de laborator, radiologic, farmaceutic, să contribuie la construirea unui spital modern de circumscripție cu serviciu chirurgical și ginecologic. Prin muncă și consacrare și-a făcut faimă de bun doctor. Adevăratul pionierat în domeniul curativ, didactic și științific începe odată cu admiterea sa prin concurs în aspirantură la Catedra Chirurgie, condusă de profesorul Nicolae Anestiadi, personalitate marcantă, unul din fondatorii chirurgiei moderne din republică. Multe a reușit să învețe de la chirurgii consacrați ai clinicii cu care a colaborat: conferențiarul C. Țâbârnă, E. Semeniuc, I. Gonțov, I. Curațov, șefii de secție G. Coșciug, L. Fridman. Recunoscută ca o premieră în literatura de specialitate, teza de doctor în medicină susținută în 1964 și numeroasele publicații privind cercetările complexe volemice, efectuate pentru prima oară la bolnavii cu afecțiuni pulmonare chirurgicale, a condus la o cunoaștere pragmatică a dereglărilor homeostatice, pe baza cărora s-au elaborat metode de rezovare practică a echilibrului metabolic și hemodinamic în perioada pre, intra și postoperatorie. În anii ulteriori o activitate aparte a dlui Spânu a constituit chirurgia maladiei ulceroase prin studierea unor aspecte de tactică și conduită operatorie în raport cu terenul biologic al bolnavului.

Teza de doctor habilitat în medicină susținută la Centrul Științific de Chirurgie din Moscova (1980), intitulată „Deregările homeostaziei și metodele de corecție în chirurgia maladiei ulceroase”, a cuprins o paletă de cercetări volemice, de circulație sistematică și micro-circulație și un studiu efectuat la nivel molecular al hipoxiei pe teren de hipovolemie la pacienții cu diverse complicații ulceroase. O contribuție aparte au cercetările științifice ce țin de etiopatogenia ulcerului hepatogen, care a fost elucidat în toate aspectele evolutive prin determinarea factorilor primordiali condiționați de fenomenul de stagnare a microcirculației viscerale și a factorilor de hipoxie în sistemul portal. Rodul muncii științifice se concretizează într-un număr de peste 280 lucrări științifice și comunicări publice în diverse reviste, tratate, culegeri de specialitate din țară și din străinătate, 3 monografii, 1 manual, 5 elaborări metodice și 35 inovații. În presa periodică din ultimele decenii au apărut numeroase publicații dedicate unor personalități de marcă ale învățământului medical, unor colegi, prieteni, dintâși absolvenți ai școlii din Baraboi. Autorul a prezentat știința medicală la congrese, plenare, conferințe naționale și internaționale din Moscova, Sankt Petersburg, Kazan, Riga, Tașkent, Kirov, Mensk, Viena, Istanbul, Iași, București, Cluj-Napoca, Timișoara, Constanța, Sinaia etc. Având o bună pregătire în domeniul patofiziologiei, putem semnala că A. Spânu a prelungit cu certitudine cercetările științifice începute de N. Anestiadi privind diverse aspecte ce vizează terenul bolnavului în chirurgie. A. Spânu a pledat pentru o chirurgie fiziologică, executând o serie de manevre ce țin de operații organo-menajante, de corecția adecvată a hemostaziei pre, intra și postoperator.

Activitatea didactică a început-o după susținerea tezei de doctor în medicină. Prin concurs a fost promovat asistent. În anii 1965-1967 a activat în secția didactică în calitate de prodecan. În 1967 a fost transferat conferențiar la Catedra Chirurgie a facultății Stomatologie și Sanitarie.

Pe parcursul a mai multor decenii A. Spânu a îndeplinit funcția de curator consultant în diferite raioane ale republicii. Timp de trei decenii a fost consultant titular pe linia aviației sanitare din republică. Această datorie, această chemare în orice instituție medicală pentru acordarea asistenței medicale era socotită ca o obligație morală și profesională. Trecând prin acel labirint al vieții, Domnia sa a obținut în lumea medicală cât de cât un nume.

Conferențiarul și apoi profesorul universitar Anton Spânu aproape două decenii a exercitat funcția de șef de studii la catedră; timp de 12 ani de președinte al comisiei metodice de profil chirurgical. În 1986, prin concurs, este promovat în funcția de șef Catedră Chirurgie a Facultății de Pediatrie. În 1991, lui A. Spânu i s-a propus acea catedră de unde și-a început pionieratul în chirurgie. Acea schimbare a influențat benefic evoluția de mai departe a procesului de consolidare a colectivului clinic și de reformare a învățământului medical universitar și postuniversitar. Din 2000 profesorul A. Spânu îndeplinește funcția de director al clinicii chirurgie nr. 2, Catedra Chirurgie „Nicolae Anestiadi”. O reușită a profesorului A. Spânu în cariera sa didactică și științifică a fost editarea unui manual autohton de chirurgie. Timp de peste 4 decenii a instruit promoții de studenți, remarcându-se prin prelegeri pline de conținut, cu exemplificări din bogata experiență personală.

Ca om al Cetății A. Spânu s-a manifestat plenar când a bătut ceasul deșteptării naționale. Alături de colegi de la USMF, de la alte universități a militat pentru suveranitate, independență, limbă și alfabet latin. Fiind deputat în primul Parlament (anii 1990-1994), a votat proclamarea statului independent Republica Moldova, adoptarea simbolicii naționale.

A făcut mult timp parte din Senatul USMF, din Consiliul Științific universitar, este preșdinte al comisiei de admitere în rezidențiat și al Comisiei de licență a rezidenților chirurși. Professionalsimul, responsabilitatea, exigența, vastele cunoștințe teoretice și practice ale lui A. Spânu au inspirat încredere și stimă conducerii universității, precum și instanțelor ierarhic superioare în medicina țării.

Actualmente este membru al Comisie de atestare a chirurgilor din R. Moldova. Este onorat cu medalia Societății de Chirurgie „Toma Ionescu”, i-a fost conferit titlul de Lucrător Emerit al Învățământului Public din R. Moldova, Om Emerit al Republicii Moldova, e decorat cu medalia „Meritul Civic”, este Laureat al Premiului Național în Domeniul Științei și Tehnicii. Dl. Anton Spânu este deplin realizat în plan familial: soția e medic-hematolog, ca părinte are fericirea să-și vadă copiii săi medici formați, cu o pregătire temeinică în domeniu.

Fire meditativă, filozofică, mereu preocupat de lectură, de istoria baștinei, școlii din sat, așterne pe hârtie rânduri, articole, pe viitor proiectează editarea unor lucrări cu caracter istoric.

Romeo Scerbina, Eugen Târcoveanu